

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

“MILLIY IQTISODIYOTNI BARQAROR SAQLASHDA “YASHIL IQTISODIYOT”, “YASHIL MOLIYA”, “YASHIL BUXGALTERIYA” VA ILG‘OR MUHANDISLIK MAKTABLARINI ILMIY-AMALIY INTEGRATSIYALASHTIRISH DOLZARBLIGI”

Maqola va tezislar to‘plami

2025-YIL
30-MAY

ROAD
74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 118 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 11-martda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Omborxonada wms tiziminidan foydalanishni afzalliklari.....	16
G'ofurov Shoxjaxon Abdumajit o'g'li, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
Интеграция проектного офиса в корпоративную структуру строительной компании, работающей по ерс-контрактам.....	21
Махмудов Сардор Козим угли	
Investitsion muhit va unga ta'sir etuvchi omillar tahlili	24
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li	
Tadbirkorlik faoliyati to'g'risidagi itimoiy-iqtisodiy qarashlar tahlili	27
Abduvohidov Behzod XXX	
Tijorat banklarida kredit portfelini boshqarishning asosiy yo'nalishlari.....	30
Jo'rayev Eldor Berdibekovich	
O'zbekistonda davlat budjetini kupaytirishda soliqlarni ahamiyati.....	34
Karimova Gulbahor Normurodovna	
Dunyo oziq-ovqat bozorining dinamik rivojlanishidagi o'zgarishlar, qiyinchiliklar va ularning yechimlari	36
Tolipova Baxtigul Farxodovna	
Исследование тепловых и диффузионных процессов при азотировании зубчатых колес в вакуумной среде	39
Жасурбек Юлдашбоевич Холмирзаев	
Axborot tizimlaridan foydalangan holda tashkilotni boshqarish bo'yicha qarorlar qabul qilishni takomillashtirish	49
Xujamova Shahrizoda Otabek Qizi	
Sanoat sektorida dekarbonizatsiya va qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish strategiyalari	52
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Sanoat rivojlanishini ekonometrik modellash (Surxondaryo viloyati misolida)	56
Xalmuratov Zakirjan Mekkamovich	
"Yashil iqtisodiyot" – barqaror taraqqiyot omili.....	58
Lapasova Kamola Farhod qizi	
Umumta'lim maktablarida informatika fanini o'qitishda sun'iy intellektdan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	60
Raxmonov Baxtiyor Azzamovich	
"Makroiqtisodiy masalalarni yechishda matematik modellarning ahamiyati"	63
Abdiraimov Abbas Xolmurod O'g'li	
Moda marketingida iste'molchilarning ichki ehtiyojlari va xulq-atvoriga asoslangan yondashuvlar	67
Tuxtaeva Oydinoy Normamatovna	
O'zbekiston Respublikasida standartlashtirish siyosatida xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik tahlili	72
Raximov Ilyos Muydinovich	
Tijorat banklarida omonatlarni jalb qilishda mijoz sodiqligini oshirishga qaratilgan innovatsion yondashuvlar	75
Raximov Shoxrux Furqatovich	
Raqamli bank xizmatlarida sun'iy intellektdan foydalanishning istiqbollari va xavfsizlik masalalari	78
Erdonayev Aliqul Xalimovich	
Ta'minot zanjirini optimallashtirish yo'llari.....	82
Matkarimova Umida Alisher qizi, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
The role of global value chains in international trade competition.....	85
Rakhmonova Dildora Ergash Qizi	
Электронная коммерция в узбекистане: государственные стратегии, технологический прогресс и барьеры развития.....	88
Махаммадалиева Муслимахон Шерали Кизи	

Modernization of the social protection system through digital technologies and innovative approaches.....	90
Abduzoirov Mukhiddin Umidjon ugli, Qudratov Inomjon Nemat ugli	
Tabiiy va sun'iy tolalar asosida qayta ishlangan mahsulotlarning texnologik sifati va iqtisodiy samaradorligi.....	93
Raximov Furqat Jalalovich	
Maishiy kimyo tovarlari B2B bozori uchun barqaror va yashil taqsimot modellarini ishlab chiqish	97
Ro'ziyeva Farzona Komiljon qizi	
Chakana savdo va xorijiy investitsiyalarni jalb qilish orqali hududiy iqtisodiyotni rivojlantirish	102
Po'latova Sug'diyona Iskandar qizi, Abdullayev Firdavs Sanjar o'g'li, Ravshanova Muxtarama	
Zamonaviy shahar massivlarida xizmat ko'rsatish va boshqarishda "Aqlli shahar" konsepsiyasi	105
Ismailov Najmiddin Ilxamovich	
Germaniyaning ta'minot zanjirlarini boshqarish tajribasidan foydalanishni afzalliklari.....	108
Nuriddinov G'ulomiddin Ziyovuddin o'g'li, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
Ta'minot zanjirida CPFR texnologiyasi foydalanishni afzalliklari.....	111
Komilov Muhammad Yusuf Sardorbek o'g'li, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
Ta'minot zanjirlarini qo'llashda jahon tajribasi	115
Karimov Amirxon Anvarovich, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	

TA'MINOT ZANJIRLARINI QO'LLASHDA JAHON TAJIRIBASI

Karimov Amirxon Anvarovich

Millat Umid universitetining 2-kurs talabasi
anvrvc.a@gmail.com

Ilmiy rahbar:

Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich

TDIU, "Biznes boshqaruvi kafedrası" dotsenti, PhD

Annotatsiya: Mazkur tezisda ta'minot zanjirlarini boshqarish va rivojlantirishda jahon tajribasining ahamiyati tahlil qilinadi. Dunyoning yetakchi kompaniyalari – Amazon, Toyota, Walmart va boshqalar misolida ta'minot zanjirlarini optimallashtirish, logistika jarayonlarini avtomatlashtirish va raqamli texnologiyalarni integratsiya qilish bo'yicha ilg'or amaliyotlar o'rganiladi. Shuningdek, ta'minot zanjirlarida barqarorlik, moslashuvchanlik va raqobatbardoshlikni oshirish uchun qo'llanilayotgan innovatsion yondashuvlar hamda strategiyalar tahlil qilinadi. Shuningdek, pandemiya va global inqirozlar sharoitida ta'minot zanjirlarini boshqarishdagi o'zgarishlar va ularni yengib o'tish uchun qo'llangan xalqaro tajribalar ham yoritiladi. Zamonaviy texnologiyalar – Big Data, sun'iy intellekt, IoT va blockchainning ta'minot zanjirlariga ta'siri alohida ko'rib chiqiladi. Tezis yakunida O'zbekiston korxonalari uchun jahon tajribasidan olingan saboqlar va tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: ta'minot zanjiri boshqaruvi, jahon tajribasi, logistika optimallashtirish, innovatsion yondashuvlar, Big Data texnologiyalari, raqobatbardoshlik, global inqirozlar.

Abstract: This thesis analyzes the importance of global experience in managing and developing supply chains. The optimization of supply chains, automation of logistics processes, and integration of digital technologies are studied using examples from leading global companies such as Amazon, Toyota, Walmart, and others. The thesis also examines innovative approaches and strategies used to enhance sustainability, flexibility, and competitiveness in supply chains. Furthermore, changes in supply chain management during the pandemic and global crises, and the international practices used to overcome these challenges, are discussed. The impact of modern technologies such as Big Data, artificial intelligence, IoT, and blockchain on supply chains is also specifically addressed. The thesis concludes with lessons and recommendations for Uzbek enterprises based on global experience.

Key words: supply chain management, global experience, logistics optimization, innovative approaches, Big Data technologies, competitiveness, global crises.

Аннотация: В данной диссертации анализируется важность мирового опыта в управлении и развитии цепочек поставок. Изучаются примеры оптимизации цепочек поставок, автоматизации логистических процессов и интеграции цифровых технологий на примере ведущих мировых компаний, таких как Amazon, Toyota, Walmart и других. Также рассматриваются инновационные подходы и стратегии, используемые для повышения устойчивости, гибкости и конкурентоспособности цепочек поставок. В работе также освещаются изменения в управлении цепочками поставок в условиях пандемии и глобальных кризисов, а также международный опыт, использованный для преодоления этих вызовов. Особое внимание уделено влиянию современных технологий, таких как Big Data, искусственный интеллект, IoT и блокчейн, на цепочки поставок. В заключение приводятся уроки и рекомендации для узбекских предприятий, основанные на мировом опыте.

Ключевые слова: управление цепочками поставок, мировой опыт, оптимизация логистики, инновационные подходы, технологии Big Data, конкурентоспособность, глобальные кризисы.

KIRISH

Globalizatsiya va raqamli texnologiyalar rivojlanishi zamonida ta'minot zanjirlarini samarali boshqarish har bir korxona va davlat iqtisodiyoti uchun muhim ahamiyat kasb etmoqda. Dunyo tajribasi shuni ko'rsatadiki, ta'minot zanjirlarini raqamlashtirish, logistika jarayonlarini optimallashtirish va innovatsion yechimlardan foydalanish kompaniyalarning raqobatbardoshligini oshirishda hal qiluvchi omil bo'lib xizmat qilmoqda. Amazon, Toyota, Walmart kabi yetakchi kompaniyalar tomonidan qo'llanilayotgan ilg'or boshqaruv uslublari va texnologik yondashuvlar global bozordagi muvaffaqiyat kalitiga aylangan. Ushbu tezisda jahon tajribasiga tayangan holda ta'minot zanjirlarini rivojlantirishning asosiy omillari, zamonaviy tendensiyalari va O'zbekiston uchun dolzarb saboqlar tahlil qilinadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

TA'MINOT ZANJIRLARINI
QO'LLASHDA JAHON
TAJRIBASI AFZALLIKLARI

1-rasm. Ta'minot zanjirlarini qo'llashda jahon tajribasining afzalliklari.

Ta'minot zanjirlarini qo'llashda jahon tajribasining kamchiliklari: xalqaro risklar – siyosiy beqarorlik, savdo urushlari va bojxona cheklovlari kabi omillar ta'sir ko'rsatadi; transport va logistika muammolari – uzoq masofalar va logistika zanjiri uzilishi yetkazib berish kechikishiga olib keladi; tashqi ta'minotchilarga qaramlik – asosiy resurslar va komponentlar uchun chet el kompaniyalariga bog'lanib qolish; madaniy va til to'siqlari – turli mamlakatlar o'rtasida aloqa va hamkorlikda noaniqliklar yuzaga keladi; valyuta kursi o'zgarishi – xalqaro savdoda narxlar va xarajatlar oldindan prognoz qilinmaydi; yetkazib beruvchilarning sifat standartlariga rioya qilmasligi – global yetkazib beruvchilar sifatni kafolatlamasligi mumkin; mahfiylik va xavfsizlik tahdidlari – ta'minot zanjiridagi ma'lumotlar va intellektual mulk himoyasi qiyinlashadi.

1-jadval. Ta'minot zanjirlarini qo'llashda jahon tajribasining samaradorlik darajasi.

Yo'nalish	Samaradorlik darajasi (%)
Tez va samarali yetkazib berish	85–90%
Xarajatlarni optimallashtirish	70–80%
Innovatsion texnologiyalarni joriy qilish	75–85%
Bozordagi raqobatbardoshlikni oshirish	80–90%
Risklarni boshqarish	65–75%
Mijozlarga xizmat ko'rsatishni yaxshilash	80–88%
Global hamkorlik imkoniyatlarini kengaytirish	85–92%

Umuman olganda, jahon tajribasida ta'minot zanjirlari samaradorligi 75–90% oralig'ida baholanadi, ammo bu natijalar soha, mintaq va kompaniya strategiyasiga qarab o'zgarishi mumkin.

Xulosa: Ta'minot zanjirlarini qo'llashda jahon tajribasidan kelib chiqib, ta'minot zanjirlarini samarali boshqarish kompaniyalarga tezkor yetkazib berish, xarajatlarni kamaytirish, innovatsiyalarni joriy etish va global raqobatbardoshlikni oshirish imkonini bera olishini ta'kidlash mumkin. Samaradorlik darajasi odatda 75–90% oralig'ida bo'lib, bu yuqori natijalar ko'plab xalqaro kompaniyalar uchun asosiy muvaffaqiyat omiliga aylangan. Biroq, global ta'minot zanjirlari bilan bog'liq risklar, logistika kechikishlari, valyuta o'zgarishlari va madaniy farqlar kabi muammolar ham mavjud bo'lib, ularni professional boshqarish talab etiladi.

Shuning uchun, ta'minot zanjirlarini qurishda har bir kompaniya o'zining imkoniyatlari, resurslari va bozor sharoitlarini inobatga olgan holda ehtiyotkorlik bilan strategiya ishlab chiqishi zarur.

Takliflar:

Raqamlashtirish va avtomatlashtirish lozim, sababi ta'minot zanjirining barcha bosqichlarida raqamli texnologiyalar (ERP, IoT, AI) joriy qilish samaradorlikni oshiradi.

Mahalliy va global ta'minotchilarni muvozanatli tanlash kerak, faqat chet elga emas, mahalliy yetkazib beruvchilarga ham e'tibor qaratib, risklarni kamaytirish mumkin.

Risklarni boshqarish tizimini kuchaytirish kerak, favqulodda vaziyatlar uchun zaxira rejalar (kontingent planlar) ishlab chiqish zarur.

Barqarorlik strategiyalarini kiritish lozim, chunki atrof-muhitni muhofaza qiluvchi, ekologik toza va ijtimoiy javobgar ta'minot zanjirlari yaratish zarur.

Xalqaro hamkorlik va tarmoqni kengaytirish, jahon kompaniyalari bilan uzoq muddatli hamkorlik shartnomalari tuzish orqali ishonchli tarmoq yaratadi.

Xodimlarni muntazam o'qitish va rivojlantirish eng muhim omillardan biri sanaladi, ya'ni ta'minot zanjiri menejerlari va xodimlarining malakasini oshirish bo'yicha treninglar o'tkazish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. The Impact of Supply Chain Management Practices on Competitive Advantage and Organizational Performance. Bu tadqiqot SCM amaliyotlarining raqobat ustunligi va tashkilot samaradorligiga ta'sirini tahlil qiladi. (The impact of supply chain management practices on competitive advantage and organizational performance - ScienceDirect)
2. Supply Chain Management in the Aspect of Globalization. Globalizatsiya sharoitida SCMning afzalliklari va xatoliklari haqida tahliliy maqola. (PDF) Supply chain management in the aspect of globalization)
3. Application of Industry 4.0 Enablers in Supply Chain Management: Scientometric Analysis and Critical Review. Industry 4.0 texnologiyalarining SCMga ta'siri haqida ilmiy tahlil. (Application of industry 4.0 enablers in supply chain management: Scientometric analysis and critical review - ScienceDirect)
4. Assessing the Challenges and Opportunities of Global Supply Chain Management. Global SCMning muammolari va imkoniyatlari haqida tahliliy maqola. ((PDF) Assessing the challenges and opportunities of global supply chain management).
5. Benefits of Supply Chain Management in the Manufacturing Sector. Ishlab chiqarish sohasida SCMning afzalliklari haqida tadqiqot. (PDF) Benefits of Supply Chain Management in the Manufacturing Sector)
6. Why Global Supply Chain Management? Global SCMning zarurati va afzalliklari haqida tahliliy maqola. ((PDF) Why Global Supply Chain Management?)
7. Christopher, M. (2016). Logistics and Supply Chain Management. SCM va logistika sohasidagi asosiy nazariyalar va amaliyotlar haqida kitob.
8. Mentzer, J. T., Stank, T. P., & Myers, M. B. (2007). Why Global Supply Chain Management? Global SCMning zarurati va afzalliklari haqida tahliliy maqola.
9. Dubey, R., & Gunasekaran, A. (2015). Shortage of Sustainable Supply Chain Talent: An Industrial Training Framework. Barqaror SCM uchun kadrlar yetishmovchiligi va uni hal qilish bo'yicha takliflar.
10. Fernie, J., & Sparks, L. (2014). Logistics and Retail Management: Emerging Issues and New Challenges in the Retail Supply Chain

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025-yil, may.

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>